

AKADEMIN FÖR UTBILDNING OCH EKONOMI
Avdelningen för kultur-, religions- och utbildningsvetenskap

Inskolning - barnens första möte med förskolan

Lisa Andersson & Katarina Berglund

2013

Examensarbete, Grundnivå (yrkesexamen), 15 hp
Didaktik
Läroprogrammet

Handledare: Elisabeth Björklund
Examinator: Åsa Morberg

Andersson, Lisa & Berglund, Katarina (2013). *Inskolning - barnens första möte med förskolan*. Examensarbete i didaktik. Lärarprogrammet. Akademin för utbildning och ekonomi. Högskolan i Gävle.

Sammanfattning

När barnet ska börja i förskolan kan det vara en stor omställning för hela familjen. Från att barnet varit hemma under lång tid tillsammans med någon av sina föräldrar ska barnet nu få lära känna nya barn och vuxna som de behöver knyta an till. Syftet var att undersöka hur inskolningen utförs och på vilka grunder förskollärarna har valt den inskolningsmodell de praktiserar, samt att undersöka vilken betydelse inskolningen har för det enskilda barnet, barngruppen och familjen. Undersökningen har gjorts med hjälp av kvalitativa intervjuer av fyra förskollärare och tre föräldrar. Resultatet visar att valet av inskolningsmodeller ser olika ut i förskolorna. Vår tolkning är att valet av modell inte grundas på någon forskning, det har framkommit att pedagogerna i förskolan för diskussioner och även provar olika modeller. Det visade sig även vara vanligt med gruppinskolning och den har tillkommit mycket på grund av att inskolningen inte ska dra ut på tiden och påverka den ordinarie verksamheten under allt för lång tid. Något som alla informanter uttryckte att de vill uppnå med inskolningen är trygghet för barnet och föräldrarna.

Nyckelord: anknytning, förskola, föräldrakontakt, inskolning, inskolningsmodell, trygghet

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Begreppsdefinitioner	1
Bakgrund	2
Förr och nu.....	2
Anknytning som en teorigrund	2
Pedagogens roll.....	4
Separationer	6
Relationer.....	7
Olika varianter av inskolning	8
Syfte med frågeställningar	10
Metod	11
Metodval	11
Urval	11
Genomförande	11
Bearbetning.....	12
Etiska principer.....	13
Resultat.....	14
Genomförande av inskolning.....	14
Trygghet.....	16
Föräldrakontakt.....	17
Upplevelser	18
Diskussion	20
Metoddiskussion.....	20
Resultatdiskussion	20
Sammanfattande diskussion	24
Litteraturförteckning	26
Bilagor	29
Bilaga 1	29
Bilaga 2.....	30
Bilaga 3.....	31

Inledning

Att börja i förskolan kan vara en omtumlande händelse i barnens liv och för deras familj. Det är av stor vikt att introduktionstiden och den första tiden i förskolan blir en lustfylld och spännande upplevelse för barnet som bör få en positiv bild av förskolan. Barnen kommer i många fall att spendera mycket tid inom den verksamheten. Pedagogerna har en betydande roll i inskolningen genom att knyta kontakt med det nya barnet och familjen. Det kan i många fall bli den första separationen från viktiga anknytningspersoner till att möta helt okända personer som det lilla barnet nu ska få lära känna och förhoppningsvis knyta an till. När ett barn ska börja i förskolan behöver de få utforska de nya miljöerna tillsammans med sina föräldrar och med pedagogerna. Hur inskolningen går till varierar på olika förskolor. Det finns till exempel föräldraaktiv inskolning och traditionell inskolning. Barnen kan skolas in enskilt eller i grupp. Det som alla varianterna av inskolning bör uppnå är att barnet får känna trygghet i förskolan även när föräldrarna ej är närvarande.

Läroplanen för förskolan (Skolverket, 2010 a) belyser vikten av samarbete med barnets vårdnadshavare för att stötta och ge trygghet så att barnet utvecklas till en god samhällsmedborgare. Genom att ha ett fungerande samarbete med familjen skapas det troligen goda relationer och det gynnar alla. Med goda relationer menar vi att föräldrar och pedagoger ska kunna kommunicera med varandra om allt som rör barnet. Trygghet är en förutsättning för att barnet ska kunna leka, lära och utvecklas. Carlberg, Granberg och Lindfors (2012) menar att det är viktigt för små barn att ha någon att knyta an till för att de ska känna trygghet och kunna utvecklas och lära. Enligt Skolverket (2013a) har antalet små barn ökat i förskolan under de senaste åren. Det ställer stora krav på pedagogerna så att det trots detta fungerar bra för att barnen ska få en god start. ”Förskollärare ska ansvara för att varje barn tillsammans med sina föräldrar får en god introduktion i förskolan” (Skolverket, 2010 a s.13). Det betyder enligt vår tolkning att läroplanen belyser tryggheten som grund för en god start i förskolan.

Begreppsdefinitioner

Vi har valt att använda benämningen pedagog för både förskollärare och barnskötare i vår studie förutom när vi skriver om de intervjuade förskollärarna då benämns de som förskollärare. Detta för att båda yrkeskategorierna kan vara delaktiga vid inskolningar.

Bakgrund

I det här avsnittet presenterar vi den litteratur och forskning som rör inskolning. När vi började undersöka ämnet visade det sig ganska snart att det inte finns så mycket forskat kring just inskolning. På grund av att forskningen inom området är begränsad är en del litteratur relativt gammal och det är inte säkert att det speglar hur verkligheten ser ut nu. Det här är något vi reagerade på med tanke på att vi upplever det som viktigt att det första mötet med förskolan blir bra för hela familjen. Vi har istället sökt litteratur som inte direkt rör inskolning, men rör viktiga delar under inskolningen som till exempel anknytning och separationer. Vi har valt att dela upp bakgrunden i rubrikerna förr och nu, anknytning, pedagogens roll, separationer, relationer och olika varianter av inskolning.

Förr och nu

Hårsman (1994) beskriver hur föräldraförsäkringen utökades år 1980 till att föräldrarna kunde stanna hemma med sina barn under hela det första året. Det här är enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012) ett lämpligt tillfälle för barnen att knyta an ordentligt till sina föräldrar. Broberg et al. (2012) och Halldén (2007) vill belysa att Sverige är unikt med den föräldraförsäkringen och att föräldrarna oavsett kön har den möjligheten att kombinera sitt föräldraskap med yrkesarbetande i och med rättigheterna till kommunal barnomsorg.

Hårsman (1994) beskriver också hur samhället har förändrats när det gäller hur mycket föräldrarna yrkesarbetar och det har lett till en förändrad barnomsorg. Barnen tillbringar nu mer tid i förskolan än tidigare vilket innebär enligt Skolverket (2010b) att förskolan har fått ett större ansvar för barnens utveckling och välbefinnande. Enligt Skolverket (2013a) har det aldrig tidigare varit så många barn inskrivna i förskolan som det var hösten 2012 och de allra flesta barnen skolades in när de var mellan ett och två år.

Skolverket (2010b) visar på en stor studie av Bengt Erik Andersson. Den gjordes på 1980-talet och följdes upp av honom på 1990-talet. Han studerade barn som har börjat i förskolan i en tidig ålder, det vill säga barn under tre år och hur deras skolresultat sett ut vid åtta års ålder och tretton års ålder. Det visade sig att de barnen presterade bättre i skolan än barn som inte gått i förskolan. Enligt Hårsman (1994) är det lättare för barn över tre år att anpassa sig till förskoleverksamheten. Broberg et al. (2012) menar däremot att inskolningen kan vara enklare för barn som är under ett och ett halvt år på grund av att de inte har kommit in i anknytnings- och separationsfasen än. När de är mitt i den fasen är det oftast mest problematiskt att skola in barnet i förskolan.

Anknytning som en teorigrund

Anknytningen som tidigare nämnts är en viktig faktor för barnet och dess trygghet. De två stora förgrundsgestalterna inom anknytningsteorin är John Bowlby (1907-1990) och Mary Ainsworth (1913-1999). Ainsworth och Bowlby samarbetade med forskningen kring anknytningsteorin. Enligt Bowlby (1994) är de primära anknytningspersonerna i de flesta fall föräldrarna en trygg bas som barnet kan återvända till när de känner sig otrygga. Det vill säga att barnet ska kunna lämna anknytningspersonen och utforska omvärlden på egen hand och veta att den personen alltid finns till hands så att barnet kan gå dit för att bli tröstat och få trygghet när det behövs. Saknar barnet den trygga basen blir det oroligt och inte lika nyfiket

på omvärlden och därför hämmas deras utveckling. Enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012) var det Ainsworth som först använde sig av begreppet trygg bas. Ainsworth menade att det måste finnas en trygghet i familjen för att barnet ska må bra. Enligt Allmänna barnhuset (2007) är Bowlbys teori den viktigaste när det gäller barnens sociala relationer. Den beskriver hur viktig anknytningen är och vilka konsekvenser den kan få om barnen inte har någon att knyta an till. Konsekvensen av avsaknad anknytningsperson kan leda till försenad utveckling hos barnet och barnet kan även få svårt att lita på andra och att bygga relationer.

De flesta barn skolas in när de är mellan ett och två år och det betyder enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012) att barnen är i en utvecklingsfas där anknytningen fortfarande är den viktigaste delen för barnets sociala utveckling. Även Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) beskriver åldern mellan ett och två år som viktig ur anknytningssynpunkt. Det är nu som barnet lägger sin grund till att samspela med andra och bygga upp sin självkänsla. För att det ska ske måste de vuxna kring barnet finnas med och se barnet. Föräldrarna är de närmsta anknytningspersonerna för barnet och pedagogerna är ett komplement när föräldrarna inte är närvarande. Bowlby (2007) har gjort en studie där han har undersökt stressnivån hos barn när de separerats från sina primära anknytningspersoner. Det visade sig att barnen upplevde stress när dessa inte var närvarande och för att mildra det rekommenderar Bowlby att barnet har minst tre sekundära anknytningspersoner, då har barnet lättare att klara en kortare separation ifrån de primära anknytningspersonerna. Detta främjar barnets hälsa och kan också minska risken för att barnet senare ska drabbas av psykiska problem. Med sekundär anknytningsperson menar Bowlby någon som barnet känner väl och som kan se dess behov.

Commodari (2013) har genomfört en studie om pedagogens betydelse vad det gäller anknytning för barnens fortsatta lärande i skolan. Det Commodari kom fram till är att en god anknytning för barnet till sin pedagog bidrar till att barnet kan bli mer socialt och det stimulerar det fortsatta lärandet. Barnen i undersökningen som hade en god anknytning till pedagogen hade det lättare när de sedan kom till skolan med att exempelvis lära sig läsa medan de barn som saknat en god anknytning till sin pedagog hade det besvärligare i skolan. Commodari menar att det här kan bero på att barn som fått en god anknytning till sin pedagog har lättare att utveckla sin sociala kompetens vilket kan leda till att barnet bättre kan ta till vara på lärandesituationer. Skolverket (2005) påpekar att små barn har stort behov av att knyta an till vuxna och därför är stora barngrupper med lite personal extra känsligt för de små barnen. De kan uppleva stress vilket kan leda till otrygghet och det kan orsaka att de får svårare att lära in även när de är äldre. Broberg et al. (2012) och Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) menar att det kan vara bra om barnet har en anknytningsperson som de känner trygghet hos och som kan ge tröst i förskolan. Broberg et al. (2012) menar att den pedagog som skolar in barnet ofta har lättast att bli den anknytningspersonen. Behovet av att ha en anknytningsperson är som störst för de små barnen och även för de barn som skolas in eller nyss har blivit inskolade i förskolan.

Enligt Kihlbom et al. (2009) är det viktigt att barnet känner trygghet även när föräldrarna är borta och därför anser de att det borde finnas minst två pedagoger under inskolningen för att barnet alltid ska ha någon till hands när det behövs. Lind (1995) menar däremot att små barn inte klarar av att ha för många nära anknytningar så att en pedagog är att föredra. Niss och

Söderström (2006) visar på forskning som poängterar att samspelet mellan barnet och dess omsorgspersoner är viktiga för barnets utveckling. Ellneby (1999) påpekar också att det är viktigt för små barn att ha en nära anknytning till den som tar hand om barnet för då får barnet också lättare att skapa nya band och lita på andra. Enligt Hårsman (1994) har små barn lättare att skapa goda sociala relationer om de tillbringar en stor del av dagen i förskolan. Hårsman menar att pedagogen måste kunna läsa av barnet och dess behov samt engagera sig i det för att detta ska ske. Niss och Söderström (2006) däremot påpekar att barnet inte behöver ha långa dagar under inskolningen men samtycker ändå med Hårsman om vikten av att skapa goda sociala relationer. Carlberg, Granberg och Lindfors (2012) uttrycker att barnet ska tillbringa bara en timme om dagen i förskolan de första dagarna för att hinna bearbeta alla upplevelser i den nya miljön och få en positiv bild av förskolan. Sedan kan tiden utökas succesivt. Broberg et al. (2012) visar att forskning med tvååringar där barnen som har vistats i förskolan upp till sex, sju timmar om dagen har likvärdig utveckling med barn som varit hemma. Med detta menar de att det inte finns något bevis för att barnen tar skada av korta separationer från föräldrarna så länge de har en bra anknytning till föräldrarna. Hagström (2010) refererar till tidigare studier där hon beskriver hur barn med en otrygg anknytning har svårare att samarbeta och ofta hamnar i konflikter i lek. De otrygga barnen visar också att de inte är lika glada.

Sammanfattningsvis belyser litteraturen att anknytningen är viktig för barnets sociala utveckling. Det kan vara bra om pedagogerna i förskolan är medvetna om det eftersom de blir barnens sekundära anknytning när de primära anknytningspersonerna inte finns tillgängliga. Det kan vara extra känsligt hos små barn mellan ett och två år eftersom de är i anknytningsprocessen.

Pedagogens roll

Enligt Lind (1995) har pedagogen en stor roll under inskolningen för att den ska fungera så bra som möjligt. De känslor pedagogen känner smittar lätt av sig på barnet och föräldrarna. Därför är det viktigt att pedagogen känner sig trygg och har en positiv attityd samt att pedagogen och föräldrarna skapar en god relation tidigt under inskolningen. Sträng och Persson (2003) påpekar att i arbetet med de yngre barnen tar inskolningen en stor del av verksamhetens tid för det är då relationer ska påbörjas mellan familjer och förskolan. I en bok utgiven av Sveriges utbildningsradio (2007) poängterar författarna att pedagogen bör vara medveten om att det krävs mycket förberedelser och engagemang inför inskolningen. Pedagogen måste göra sitt bästa för att inskolningen ska fungera så bra som möjligt och att den kan ta mycket kraft och energi. Niss och Söderström (2006) menar att det behövs ett engagemang och ett samarbete inom personalgruppen på förskolan där allas olika kompetenser bör tas tillvara och att de ska sträva mot gemensamma mål. Det ska vara roligt att arbeta i förskolan då det smittar av sig till barnen. Enligt Pramling Samuelsson (1993) har barn som har det roligt också lättare för att lära sig och utvecklas. Av den hittills nämnda litteraturen tycks pedagogens roll vara av avgörande betydelse för att en inskolning ska fungera.

Genom att skapa varaktiga relationer mellan föräldrar och pedagoger menar Lieberman (1996) att det underlättar barnets vistelse i förskolan. Barnet kan då känna trygghet om de ser

att föräldrarna mår bra. Sandberg och Vuorinen (2007) refererar till en studie av Pramling Samuelsson och Sheridan där det visar sig att föräldrarna till små barn i första hand vill ha information om barnets grundläggande behov som mat, sov och avföring. Föräldrarna hade enligt studien svårt att ta till sig annan information innan de fått reda på dessa grundläggande behov hos sitt barn samt att de hade svårt att förstå förskolans verksamhet innan de känner till dess rutiner. Pedagogerna bör ha en öppen dialog gentemot föräldrarna menar Broberg, Hagström och Broberg (2012) för att kunna meddela vad som kan vara normala reaktioner hos barnet under den första tiden på förskolan så att det inte skapas onödig oro hos föräldrarna. Broberg et al. (2012) belyser även att pedagogens uppgift i första hand är att lära känna barnet under de första dagarna samt att lära sig tyda barnets kommunikation. Det blir en trygghet för föräldrarna att veta att pedagogerna kan förstå barnet när de inte är där. Sträng och Persson (2003) beskriver att i förskolan möts många olika sociala kulturer och det kan innebära att barnens erfarenheter ser olika ut när de kommer till förskolan. Brodin och Hylander (1998) beskriver Daniel Sterns (1934-2012) teori om barnets självutveckling. Stern menar att det är ett samspel mellan arv och miljö hur ett barn utvecklas. Han visar på att alla barn är unika redan från födseln och det gäller som förälder och pedagog att se alla barnets sidor och ge barnet bekräftelse för att alla egenskaper hos barnet ska kunna utvecklas. Sker inte det kan barnet få svårt att utvecklas i sin helhet. Pedagoger bör bemöta barnet som en egen individ och efter dess enskilda behov menar Sträng och Persson (2003) samt att pedagoger visar att just det här barnet är viktigt så att barnet känner sig speciellt och bekräftat.

Enligt Pramling Samuelsson (1993) är det också viktigt med den individuella kontakten för att skapa trygghet och ge barnet möjlighet att komma framåt i sin utveckling. Markström (2007) beskriver i Halldén (2007) att pedagoger ska möta upp barnet och familjen i hallen när de kommer om det är möjligt. Om pedagogerna visar glädje när barnet kommer menar Niss och Söderström (2006) att barnet känner sig sett och betydelsefullt och detta leder även till att föräldrarna känner trygghet i att lämna sitt barn på förskolan. Lind (1995) menar att det är viktigt att pedagoger hjälper till innan föräldrarna lämnar sitt barn och informerar föräldrarna om att de måste säga ett tydligt "hejdå" sedan gå iväg. Även Lieberman (1996) och Broberg et al. (2012) påpekar att föräldern bör visa tydligt när de går och inte bara smiter iväg. Lind (1995) menar också att det är viktigt att pedagoger är tydliga mot föräldrarna och berättar hur det går för barnet samt lyssnar på föräldrarna, hur det känns för dem att lämna sitt barn i förskolan. Genom att vara tydliga kan man förebygga för barnet påfrestande separationer enligt Lieberman (1996). Har föräldrar och pedagoger berättat för barnet vad som kommer ske som till exempel att nu ska mamma gå men hon kommer sen och hämtar dig, då kan separationen underlättas. Även Hårsman (1994) visar på en studie där barnen inte har reagerat lika starkt vid separationen när de blivit förberedda på vad som ska ske. Ekström, Garpelin och Kallberg (2008) visar på en studie gjord på äldre barn att inskolningen underlättas om föräldrarna har god kunskap om verksamheten och är delaktiga i barnets inskolning.

Løkken, Haugen och Røthle, (2006) menar att det är viktigt att barnet får visa sina känslor och ge barnet tid att bearbeta den stora förändring som det innebär att börja i förskolan. Pedagoger bör respektera att övergången mellan hem och förskola kan ta tid för vissa barn.

Det är inte alltid bra att avleda och aktivera barnet när det känner sig ledset. Pedagoger bör bejaka alla barnets känslor menar Brodin och Hylander (1998). Barnet har rätt i att känna sig ledset när de separeras från sina föräldrar. Pedagoger bör då bekräfta barnets känslor istället för att försöka avleda barnet att tänka på annat. När nedstämdheten bekräftas går ofta den känslan över fortare än om barnet istället avleds. Broberg et al. (2012) menar att om barnet är långvarigt ledset kan det skapa en oro i barngruppen och fler barn kan bli ledsna. Dessutom kan den pedagogiska verksamheten bli lidande då all tid går åt till att trösta ledsna barn som känner sig otrygga.

En inskolning kan enligt Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) ta olika lång tid för olika barn beroende på mognadsnivå hos barnet. Det är pedagogens uppgift att hjälpa barnet under den här perioden och det kan göras genom att få in barnet i leken på förskolan då det leder till ökad trygghet. Det ska vara roligt för barnet att gå i förskolan. En annan viktig aspekt är samarbetet mellan föräldrarna och pedagogerna då det påverkar barnen. Det är också viktigt med de dagliga rutinerna som till exempel mat, lek och sovtider så att barnet kan känna igen sig och vet vad som ska hända. Broberg et al. (2012) påpekar att integreringen i förskolan fortsätter även efter inskolningstiden är slut. Barnen kan upplevas lugna och må bra men de kan ändå sakna sina föräldrar. Det är fortfarande många nya situationer för dem på förskolan som de inte tidigare varit med om och som kan kännas främmande för barnet. Simonsson och Thorell (2010) menar att det är viktigt att pedagoger är ett stöd och bjuder in de nya barnen till lek under inskolningen men även efter inskolningen när de fortfarande är nya i gruppen. De menar också att pedagoger bör synliggöra det nya barnet för de befintliga barnen och visa att det är roligt att leka med dem. Pramling Samuelsson (1993) menar att det är viktigt att barnet känner sig delaktigt med andra barn. De kan då få en känsla av gemenskap.

Sammanfattningsvis menar flertalet forskare att pedagoger har en stor roll vid inskolning för att få både föräldrar och barn att känna trygghet. Pedagoger bör förmedla en positiv inställning, att det är roligt i förskolan. Det är bra om pedagoger är tydliga och har ett samarbete med familjen. Då kan pedagoger lättare se till varje barns behov.

Separationer

Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) beskriver att tidigare ansågs det att en separation från barnets mamma kunde vara skadlig. Men får barnet en bra relation till den vuxna som tar hand om barnet när mamman inte är närvarande, då kan barnet klara av att vara ifrån mamman en stund. Å andra sidan har inte de små barnen samma tidsuppfattning som äldre barn och kan uppleva det som svårt att vara ifrån sin närmsta anknytningsperson under en längre tid. Det här är något som bör beaktas när inskolningen ska utformas.

Hårsman (1994) menar att det är en stor omställning för det lilla barnet att börja i förskolan då de separeras från sina föräldrar och istället ska tas om hand av flera olika personer. För en del av barnen kan det här dessutom vara första gången som de separeras från nära anhöriga. Hårsman visar att det finns flera studier som visar att små barn ofta blir ledsna när de till en början dagligen separeras från sina föräldrar. Barnen kan uppfattas som lugna men i själva verket kan de ha en sänkt aktivitetsnivå på grund av att de känner sig nedstämda av separationen. Det händer även att barnen äter och sover dåligt i den nya miljön. Broberg,

Hagström och Broberg (2012) understryker också att små barn är känsliga för att separeras från sina föräldrar och pedagogerna bör vara medvetna om detta. Förutom att barnen kan visa det med en sänkt aktivitetsnivå så kan det också visa sig i form av rastlöshet. Sträng och Persson (2003) menar att det är naturligt för både barn och föräldrar att få känslan av att de separeras ifrån varandra. Lieberman (1996) menar att små barn även kan känna rädsla för att bli av med sina föräldrar. Barnen kan tro att det beror på något fel som de själva har gjort och att de blir lämnade på grund av det. Hon menar även att det är bra om föräldern är tydlig med sina känslor och säger till barnet att de kommer att sakna dem när de är borta. Den ovan nämnda litteraturen belyser att det kan vara en stor omställning för barnet att börja i förskolan och det kan medföra olika känslor hos barnet.

Enligt Broberg et al. (2012) är det en del av inskolningen att få barnen att lita på att föräldrarna kommer att komma tillbaka. Hårsman (1994) visar på en studie gjord på engelska barn som var drygt ett år där barnen efter bara några tillfällen med en för dem obekant person kunde slappna av mer och inte visa lika stor längtan efter mamman som de gjorde första gången de blev lämnade. Det här visar att bara barnet får bekanta sig med sin omsorgsperson så brukar de lättare acceptera att bli separerad en stund ifrån föräldrarna. Det visade sig även att ju fler gånger barnet träffar denna nya person desto bättre kvalitet blir det på deras relation. För att underlätta för de små barnen påpekar Niss och Söderström (2006) att det är viktigt att barnen hämtas och lämnas på samma avdelning och helst bör samma pedagog närvara vid båda tillfällena så att barnet får möjlighet att känna trygghet. Lindahl (1995) beskriver att barnet ofta känner sig tryggt och förskolevistelsen går bra så länge föräldrarna är närvarande men när föräldrarna går kan barnet hamna i en kris där de inte blir mottagliga för något. Det enda barnet tänker på är saknaden av föräldrarna och det gör att barnet inte kan koncentrera sig på verksamheten.

Sammanfattningsvis belyser författarna att det kan vara en stor omställning att börja i förskolan. Små barn kan ha svårt att vara ifrån sina närmsta anknytningspersoner en längre tid. Det är då viktigt att barnet har någon på förskolan som de känner och kan ty sig till.

Relationer

Från det att barnet föds skapar barnet relationer med sin familj och andra nära anhöriga menar Lindahl (1995). Ju fler relationer ett barn har desto lättare kan det bli för barnet att skapa nya relationer. Det vill säga att genom samspel med andra får barnet erfarenheter och utvecklar en social förmåga och vet nästa gång hur de ska gå till väga. Det är viktigt att barnen i förskolan leker med varandra och inte bara tyr sig till vuxna, då det har visat sig att de barnen som inte leker med de jämnåriga kan få svårare att skapa nya relationer när de blir äldre. Winnicott (1998) menar att det kan vara bra för barn med ett övergångsobjekt när barnet separeras ifrån sina föräldrar. Med övergångsobjekt menar Winnicott ett föremål som finns i barnets vardag som till exempel ett gosedjur som kan ge trygghet. Ofta kan barnet ha utvecklat en relation till i det här fallet gosedjuret när det samtidigt har suttit hos sin mamma och känt tryggheten därifrån, tryggheten överförs då till övergångsobjektet (gosedjuret). Får den följa med vid kontakten med nya människor blir det enklare att skapa nya relationer till andra. Det här objektet har stor betydelse för barnet som kan känna sorg om objektet försvinner. När barnet

känner sig moget släpper det mer och mer objektet (gosedjuret) och behöver det kanske bara i vissa stunder.

Niss och Söderström (2006) och Dencik, Bäckström och Larsson (1988) påpekar att dagens barn ofta lever i två eller flera världar. Barnen har en värld på förskolan och en eller flera världar med familjen beroende på hur familjen ser ut. Det är viktigt med ett gott samarbete kring barnet för att få de olika världarna att komplettera varandra enligt Niss och Söderström (2006). Här har pedagogen ett stort ansvar för att se till att barnet kan anpassa sig, känna trygghet och trivas. Lindahl (1995) påpekar att hemmiljön och förskolemiljön har olika kulturer både vad det gäller inredning och rutiner. Det kan ta tid för barnet att anpassa sig till den nya miljön och till förskolans rutiner samt att bli medveten om vad de förväntas göra i förskolans specifika rum som till exempel ateljén och snickarrummet. Varje familj har sin egen kultur med sina normer och när barnet kommer till förskolan möts de av en ny kultur och nya normer som de måste anpassa sig till. För en del barn är det inga problem att anpassa sig medan det kan vara svårt för vissa andra barn beroende på hur olik hemkulturen är i jämförelse med förskolan. Pramling Samuelsson (1993) menar att det är bra att ha en god kunskap om barnens utveckling för då kan pedagogerna anpassa miljön i förskolan på bästa sätt efter deras utveckling. Sommer (2005) belyser att familjen och förskolan har ett gemensamt ansvar för barnet så att barnet kan utvecklas både individuellt samt i relationer med andra barn och vuxna. Barnet behöver utvecklas individuellt för att skapa självförtroende och kunna lyfta sina egenskaper och det behöver samspela med andra för att kunna utveckla relationer.

För ett barn som precis börjat i förskolan kan den specifika pedagogen betyda mycket menar Winnicott (1998). Barnet kan då ha svårt att acceptera att den specifika pedagogen är till även för de övriga barnen i gruppen. Broberg, Hagström och Broberg (2012) menar att genom att skapa en trygg miljö i förskolan så kan barnet fokusera på nya relationer. Även Halldén (2007) menar att barn är sociala och att de gärna vill skapa relationer med andra. Det här är något som hela tiden görs i förskolan. Broberg et al. (2012) menar att i takt med att barnet blir äldre och får flera relationer finns inte behovet av anknytningspersonen lika ofta.

Sammanfattningsvis belyser den nämnda litteraturen att när barnet får skapa relationer med jämnåriga främjas barnets sociala utveckling. Har barnet ett övergångsobjekt med sig så kan det bli enklare att skapa nya relationer i och med att de känner en trygghet i objektet och söker tröst i detta. Barnet lever i olika världar och det är viktigt att de världarna kan samarbeta kring barnet som exempel förskolan och hemmet.

Olika varianter av inskolning

Det finns olika varianter av inskolning. Den så kallade *traditionella inskolningen* brukar vara under två veckor och då är barn och föräldrar i förskolan bara en liten stund av dagen och mot slutet av inskolningen brukar föräldern succesivt lämna barnet mer och mer till pedagogerna på förskolan. Genom att ha korta dagar hinner inte barnet bli så trött utan ha roligt den tid det är där och längta tillbaka nästa dag. *Föräldraaktiv inskolning* är en kort form av inskolning som kan vara från tre dagar och uppåt. På den inskolningen är barnet och föräldern med hela dagarna i förskolan. Föräldern har en aktiv roll där de leker och sköter om sitt barn under

dagen. När barnet har relativt långa dagar kommer det oftast snabbare in i gruppgemenskapen (Eriksson, 2010).

Broberg, Hagström och Broberg (2012) beskriver att inskolningen kan se olika ut beroende på förskolans organisation och även på föräldrarna. Att vissa väljer att ha en kort inskolning beror till stor del på att det tar mindre tid både för föräldrarna men också för förskolan som under vissa perioder har många barn att skola in samtidigt. Det viktigaste för barnet är inte hur länge inskolningsperioden varar utan att det sker utifrån barnets förutsättningar. Det förekommer även att många barn skolas in under samma period, så kallad *gruppinskolning*. Det används ofta för att det inte ska ta för lång tid då den vanliga verksamheten på förskolan kan bli lidande under inskolningen. Pramling Samuelsson (1993) refererar till tidigare studier där det anses att gruppinskolning är att föredra då barnen är där på lika villkor och det främjar samspelet mellan barnen. Genom att förbereda de övriga barnen i barngruppen om att det kommer ett nytt barn så att de kan känna sig delaktiga i verksamheten menar Wessman (2010). Ett sätt att göra det på kan vara att samtala om att det ska börja ett nytt barn, visa foton av barnet som ska börja samt visa vilken hylla i hallen det nya barnet ska få till sina kläder. Carlberg, Granberg och Lindfors (2012) menar att de befintliga barnen kan uppleva att de blir åtsidosatta när det kommer nya barn i gruppen. Därför är det viktigt att pedagogerna tänker på det och uppmärksammar dem lite extra under inskolningsperioder.

Sammanfattningsvis finns det många olika inskolningsmodeller men det är inte modellen som är det primära utan att inskolningen sker efter barnets förutsättningar. De ovan nämnda författarna belyser vikten av att få de befintliga barnen, det vill säga de barn som redan ingår i barngruppen delaktiga i inskolningen för att de inte ska känna sig åtsidosatta.

Syfte med frågeställningar

Med utgångspunkt av tidigare forskning har vi sett att det saknas forskning om inskolning och på grund av det är syftet med studien att undersöka hur några förskollärare i förskolan väljer att utföra inskolningen. Ett annat syfte är vad de anser att inskolningen har för betydelse för det enskilda barnet, barngruppen och familjen. Syftet avgränsas med följande frågeställningar:

På vilka grunder väljer några förskollärare den inskolningsmodell som de praktiserar?

Hur upplever de intervjuade förskollärarna respektive föräldrarna inskolningen i förskolan?

Hur tillmötesgår de intervjuade förskollärarna både de barn som skolas in och de befintliga barnens behov under inskolningsperioden?

Metod

Här kommer vi att presentera metodval, urval av informanter, genomförande, bearbetning samt etiska principer.

Metodval

Anledningen till att vi valde att ta reda på mer om inskolningen är för vi anser att det första mötet mellan familjen och förskolan är viktig för barnets fortsatta förskolevistelse. Till en början var vår tanke att vi ville observera hur inskolningar går till för att få se de olika modellerna och hur familjen tas emot. Ganska snart insåg vi att det är för tidskrävande och valde istället att intervjua några förskollärare samt föräldrar för att få ta del av deras upplevelser kring inskolning.

Vi valde att göra en kvalitativ undersökning med intervjuer för att samla empiriskt data. Detta för att vi ska få en uppfattning av de intervjuade förskollärarnas och föräldrarnas syn på inskolning. Svaren kan vi sedan analysera. Enligt Bryman (2011) används kvalitativ undersökning för att fånga informanternas uppfattningar om ämnet. Bryman menar att vid semistrukturerade intervjuer har intervjuaren ett antal frågor som de vill beröra kring ett specifikt ämne men är även öppen för att ställa nya frågor inom ämnet om de är relevanta. För att få svar på våra frågor har vi därför kommit fram till att semistrukturerade intervjuer av förskollärare och föräldrar är den mest användbara metoden då vi vill få till ett samtal kring deras upplevelser av inskolning. Genom att använda oss av semistrukturerade intervjuer så har vi öppna frågor och svaren kan inte vara rätt eller fel. Alla svar vi får fram är lika intressanta och vi får möjlighet att återkoppla till svaren genom att ställa följdfrågor.

Urval

Vi har valt att intervjua fyra förskollärare och tre föräldrar. Enligt Trost (2010) blir materialet lättare att hantera och hitta mönster i om urvalet av informanter inte är allt för många. Därför föll vårt val på sju informanter då vi tror att det blir en överskådlig mängd data att bearbeta inom ramen för ett examensarbete. Vid vårt val av informanter har vi beslutat att intervjua bara en förskollärare på varje förskola. Detta för att få en bredd på det insamlade materialet. Vi tror att om vi intervjuar flera förskollärare från samma förskola får vi nog snarlika svar då många avdelningar väljer att arbeta likadant. Vi valde att intervjua förskollärare då det är de som är ansvariga för inskolningen enligt förskolans läroplan (Skolverket, 2010) och på grund av det finner vi det mer intressant att se deras syn på inskolningen. Undersökningen sker på fyra förskolor. Tre av förskolorna finns i en mellanstor stad och en förskola är i ett mindre samhälle och de hör till två olika kommuner. Anledningen till spridningen av förskolor är att det varierar vilken inskolningsmodell som används i olika kommuner och ett av våra syften är att undersöka hur förskollärarna i förskolan väljer att utföra inskolningen. Föräldrarna och förskollärarna kommer inte heller från samma förskolor, detta för att vi tror att det blir enklare för dem att uttrycka sig fritt. Bryman (2011) menar att genom att göra ett målinriktat urval kan man lättare få svar på sina forskningsfrågor och det är därför vi har gjort de här valen.

Genomförande

Vår undersökning startade med att vi sökte kunskap genom böcker, avhandlingar och artiklar inom det berörda ämnet, både nationellt och internationellt. Vårt syfte med tillhörande

frågeställningar utformades och därefter började vi utforma intervjufrågor. Trost (2010) menar att det är viktigt att de som intervjuar är pålästa inom området och har ett klart och tydligt syfte och frågeställning. Det är även bra att ta del av internationell forskning före intervjuerna. Vi gjorde provintervjuer på två studiekamrater för att se om frågorna var begripliga och om de behövde omformuleras. Det visade sig att vi behövde göra några omformuleringar. Stukát (2011) menar att det måste läggas mycket tid på frågorna för att de ska bli möjliga att förstå för alla och för att de ska kunna ge svar på de övergripande forskningsfrågorna. Stukát påpekar också att det kan vara bra att testa frågorna i förväg innan den riktiga intervjun. Vi skickade sedan ut ett mail (se bilaga1) till några förskolor där vi beskrev vårt undersökningsområde och frågade om de ville delta i våra intervjuer samt att vi meddelade vilka rättigheter de har, det vill säga de etiska principerna. Intervjufrågorna skickades inte ut innan för att undvika att de var för pålästa när vi kom. Vi ville ha spontana svar.

Vid valet av föräldrar gjordes det som Bryman (2011) kallar för bekvämlighetsurval. Det vill säga vi tillfrågade bekanta och bekantas bekanta. Bryman menar att med ett bekvämlighetsurval så är chanserna större att deltagarna ställer upp. Vi antog att det kan vara svårt att få helt obekanta föräldrar att ställa upp och därför gjordes det valet. Vi valde föräldrar som har skolat in sina barn någon gång under de senaste två och ett halvt åren. Föräldrarna kontaktades via telefon för att boka en tid. Informanterna fick själva bestämma tid för intervjun för att det skulle underlätta för dem att delta. På grund av det valde vi också att utföra intervjuerna på förskollärarnas arbetsplats respektive i föräldrarnas hem. Vi satt i ett ostört rum för att få lugn och ro under intervjuerna. Trost (2010) och Stukát (2011) menar att det är viktigt var man väljer att utföra intervjun för att de intervjuade ska känna trygghet och för att få vara ostörda. En av oss var ansvarig för att ställa frågorna under intervjun medan den andra kunde flika in följdfrågor. Intervjun ljudinspelades för att vi skulle kunna koncentrera oss på intervjun samt för att vi skulle få med allt som sägs och att vi upprepade gånger kan lyssna på inspelningen. Intervjuerna tog 20 – 40 minuter.

Bearbetning

Utifrån ljudinspelningen gjorde vi en avskrift och vi sammanfattade det viktigaste som kom fram i intervjuerna på ett noggrant sätt. Trost (2010) menar att utskriften av det inspelade materialet inte behöver vara helt ordagrann utan det räcker med att sammanfatta men att göra det så inga viktiga delar kommer bort. Vi lyssnade igenom materialet ett flertal gånger för att försäkra oss på att vi inte missade några viktiga delar. Ett annat sätt hade varit att transkribera materialet men vi ansåg inte att det var så viktigt att få ner allting ordagrann utan att det viktigaste var att få en sammanhängande helhet av vad de svarade. Transkribering är dessutom mycket tidskrävande då exakt varje detalj ska skrivas ner som till exempel harklingar. Utifrån vårt syfte och övergripande frågor har vi i vår analys sökt efter likheter och skillnader i svar både mellan förskollärare och mellan förskollärare och föräldrar. Ett mönster kunde därefter urskiljas och utifrån detta skapat fyra teman som vi valt att använda som rubriker i resultatredovisningen. De är: genomförande av inskolning, trygghet, föräldrakontakt och upplevelser.

Etiska principer

Vid forskning i Sverige har Vetenskapsrådet (2002) tagit fram några principer att förhålla sig till och så här har vi använt oss av dem:

När vi har intervjuat forskollärare och föräldrar har vi varit tydliga med att berätta vilket syfte vår undersökning har. Vi har också meddelat informanterna att det är frivilligt att delta och att de när som helst kan ångra sig om de inte längre vill delta. Vi har även meddelat dem att de är anonyma och att vi bara kommer att använda materialet vi får fram till vår undersökning och sedan raderas det inspelade materialet och avskrifterna.

Resultat

I detta avsnitt kommer vi att presentera resultatet med följande rubriker genomförande av inskolning, trygghet, föräldrakontakt och upplevelser. De intervjuade förskollärarna är Lena, Sara, Anna och Malin. Alla namn är fingerade. De har lång arbetslivserfarenhet inom förskolan då de har arbetat mellan 16 och 33 år. Alla har arbetat med småbarn och därför varit med om många inskolningar. De intervjuade föräldrarna är Karin, Maria och Stina. Karins barn var precis 1 år, Marias var 1 år och 5 månader och Stinas var 1 år och 3 månader vid inskolningen. Karin och Maria har skolat in ett varsitt barn medan Stina har skolat in 2 barn men vi har koncentrerat oss på den senaste inskolningen för att det är den hon minns bäst.

Föräldrar och förskollärare kommer inte ifrån samma förskolor så det går inte jämföra resultaten. I det här avsnittet kommer vi att presentera vad analysen visade med följande begrepp: genomförande av inskolning, trygghet, föräldrakontakt och upplevelser.

Genomförande av inskolning

Förskolorna vi har besökt har valt lite olika former av inskolningar. Samtliga förskolor har valt att föräldrarna ska finnas tillgängliga under två veckor men vad som menas med tillgänglig varierar lite. På en förskola skulle föräldrarna vara med hela tiden i verksamheten och först i slutet på andra veckan börja lämna barnet i förskolan. Föräldrarna ska resterande dagar kunna komma vid behov. På en annan förskola skulle föräldrarna vara med de tre första dagarna i verksamheten för att sedan lämna barnet den fjärde dagen men finnas tillgänglig i två veckor och även här måste de kunna komma om behov finns. De dagarna som föräldrarna lämnade skulle till en början vara korta för att pedagogerna på den förskolan anser att små barn behöver få koppla att de både blir lämnade och hämtade på förskolan. Den kopplingen blir lättare att få om dagarna är korta. På de två återstående förskolorna var det individuellt efter barnets behov när de lämnade och ofta kunde det till en början vara att föräldrarna fick gå en stund till personalrummet utan barn. De menade att små barn kunde få en trygghet i att kunna gå och titta var föräldrarna var. Det var också bra för personalen att ha föräldern nära om det uppstod några funderingar eftersom pedagogerna inte känner barnet ordentligt än. På en förskola har de valt att alltid ha gruppinskolningar. De andra har gruppinskolning under vissa perioder när det är många barn som ska skolas in samtidigt. Vid gruppinskolning kan det vara cirka 5-6 barn och deras föräldrar samt 2-3 pedagoger inblandade. Det framkom dock att de hade lite olika åsikter angående gruppinskolningar.

Vi ser vinsten med att ha en gruppinskolning för föräldrarna får också chansen, eftersom föräldrarna ska vara med hela tiden så får de chansen att lära känna varandra också och skapa en relation tillsammans. Men det är också för att det är väldigt många inskolningar och skulle man ta dem en och en skulle man få hålla på väldigt länge med inskolningar. (Sara, förskollärare)

Det är nog gruppinskolning i hela kommunen tror jag. Föräldrarna lär också känna varandra man hinner träffas mer så och så just att föräldrarna är med längre tid nu, så är de även med i verksamheten på ett annat sätt. (Lena, förskollärare)

Kan bli lite körigt om man har många barn som börjar samtidigt och alla har en förälder med sig, det kan påverka resten av gruppen när det är för många vuxna som inte är

bekanta så där får man gör en avvägning och vi försöker styra om det går att dela lite på dem så det inte blir för många på en gång. (Anna, förskollärare)

Jag hade helst önskat att alla hade kommit samtidigt jag. Dels blir det väldigt trevligt för föräldrarna de är här tillsammans och de lär känna andra vuxna och de är med. (Malin, förskollärare)

Samtliga förskollärare menar att de är flexibla och individanpassade vid inskolningar men att förskolan ändå har grunden för hur inskolningen ser ut. De intervjuade förskollärarna nämner att de provar sig fram vilken modell de ska använda sig av vid inskolning och ingen nämner forskning som grund. Hur valet av inskolning gick till varierar i de olika förskolorna vi besökte. Anna (förskollärare) var inte nöjd med den form av inskolning de hade tidigare i förskolan där hon arbetar. Det var den traditionella med två veckor som har korta dagar, dagen blev för uppstyckad för barnen och det drog ut på tiden menade hon när de hade mycket inskolningar. Då fick pedagogerna i hennes förskola information om föräldraaktiv tredagarsinskolning, men var den informationen kom ifrån vet hon inte riktigt. De provade sedan föräldraaktiv tredagarsinskolning men ansåg att tre dagar var för lite för små barn och då valde de att kombinera metoderna. På Malins (förskollärare) förskola tror hon att det var chefsteamet som kommit fram till hur inskolningen ska se ut. Sara (förskollärare) och Lena (förskollärare) menar att pedagogernas erfarenheter kring inskolning har diskuterats i arbetslaget och att de har "läst någonstans" om olika sätt att utföra inskolning och sedan har de kommit fram till hur de ska göra. Sara (förskollärare) menar också att chefen har varit drivande med att ha föräldraaktiv inskolning. Lena (förskollärare) menar också att kommunen har bestämt att föräldrarna ska vara två veckor tillgängliga samt att det ska vara gruppinskolning. Vår tolkning är att valet av inskolningsmodell ej är grundat på någon forskning i de här förskolorna, det finns inga regler för hur en inskolning ska gå till.

Vid alla fyra förskolorna har pedagogerna valt att ha föräldraaktiva inskolningar där föräldrarna är med och sköter sitt barn under hela dagen. Pedagogerna anser att det är ett bra sätt att skapa en relation med föräldrarna och föräldrarna får också en bra inblick i verksamheten och får se hur en dag på förskolan ser ut. Sara (förskollärare) menar att det är vid inskolningen som föräldrarna har tid att vara med i verksamheten för när de börjar arbeta finns sällan den möjligheten. Sara (förskollärare) menar också att det är viktigt att pedagogerna är tydliga med informationen till föräldrar om vad tanken med inskolningen är. Sara (förskollärare) menar att tanken är att föräldrarna ska få en möjlighet att delta i verksamheten och inte att de ska lämna sina barn där så fort som möjligt. Anna (förskollärare) menar att det är en trygghet för barnen att ha föräldrarna där inledningsvis för då kan barnet koppla av och bekanta sig med sin nya omgivning och lära känna pedagogerna. Tre av förskollärarna och de intervjuade föräldrarna berättar att det ofta är en pedagog som är ansvarig för inskolningen första dagen men sedan bör all personal söka kontakt så att det inte blir sårbart om barnet bara knyter an till en pedagog och den till exempel blir sjuk. På den fjärde förskolan menar den intervjuade förskolläraren att alla pedagoger i barngruppen tar lika mycket ansvar för inskolningen. Anna (förskollärare) påpekar att det inte är modellen i sig som är det viktigaste utan det är att uppnå trygghet i förskolan.

Föräldrarna i undersökningen valde förskola utifrån vilket rykte förskolan har och även att den låg i deras närområde. Stina (förälder) nämner utemiljön också som ett kriterium för valet av förskola. Karin (förälder) trodde att inskolningen skulle ske innan det datumet som hon sökt förskoleplats från och att hon kunde börja arbeta då.

Stinas barns förskola skiljer sig inte mycket ifrån de intervjuade förskollärarnas då det också var en gruppinskolning och den varade i två veckor. Skillnaden var att här var det pedagogerna som tog hand om barnet. Det fanns ingen barngrupp som de nya barnen skulle integreras i utan de här barnen var de första som började. Dagarna var till en början korta med bara någon timme för att sedan utökas. Stina (förälder) började gå ifrån korta stunder första veckan på fredagen. På Karins barns förskola var det två veckor avsatta för inskolning och föräldrarna var med i sju dagar av dem. Det var bara de som skolades in just då. Dagarna var mycket korta, som längst tre timmar och barnet varken åt eller sov där under inskolningen. Enligt Karin sa pedagogerna att så här har de arbetat i 40 år och att det fungerade bra. Karin (förälder) uttryckte att hon så här i efterhand hade önskat att barnet fått äta och sova där innan inskolningen var slut för att känna sig tryggare med att det skulle fungera. På Marias barns förskola hade de avsatt fem dagar för inskolningen men det var bara tre av dagarna som föräldrarna var med. Tiderna var mellan 9-14 varje dag. Det var pedagogerna som skötte om barnet även när föräldrarna var närvarande. Det var bara deras barn som skolades in just då så Maria upplevde att de hade gott om tid för hennes barn.

Trygghet

Både de intervjuade förskollärarna och föräldrarna menar att målet med inskolningen är att uppnå trygghet. Föräldrarna uppger att de vill känna sig trygga när de lämnar sina barn och veta att de har det bra där. Förskollärarna menar att det är en förutsättning att få föräldrarna trygga, för är de trygga kan den känslan överföras till barnen och då uppnår barnen lättare trygghet. Förskollärarna menar att föräldern och barnet behöver känna trygghet i alla pedagoger och att det är pedagogens ansvar att ta kontakt med dem. Malin (förskollärare) påpekar att barnen succesivt knyter an till personalen utanför avdelningen, till en början är inte de övriga pedagogerna med förutom på gården där de hjälps åt. Anna (förskollärare) nämner också att barnen kan ha hjälp i att ta med sig ett övergångsobjekt för att uppnå trygghet. Malin (förskollärare) nämner att föräldrarna brukar ta med sig det som barnet behöver som övergångsobjekt. Föräldrarna uttrycker en önskan om öppen kommunikation. Exempelvis att pedagogen bör ta reda på hur det enskilda barnet fungerar och vad just det barnet behöver och hur barnet visar vad det vill. Karin (förälder) menar som exempel att alla barn kanske inte skriker när de är trötta och det är viktigt att pedagogen vet hur hennes barn visar trötthet. Stina (förälder) menar att det är viktigt att pedagogerna gör som de säger och är ärliga i kommunikationen med föräldrarna. Föräldrarna menar att pedagogerna bör ha en känsla för varje barns behov.

Alla tre föräldrarna uttrycker också att det var en trygghet för dem att de fick en tydlig beskrivning på hur de skulle gå till väga vid första lämningen av sitt barn i förskolan. Alla fyra förskollärarna sa också att de var tydliga med hur föräldrarna skulle göra vid lämning. Detta för att undvika att föräldrar smiter iväg, då förskollärarna har upplevt att många föräldrar tror att det är bästa sättet att lämna sitt barn på. Malin (förskollärare) har varit med

om att föräldrar har gömt sig för sina barn, vilket har lett till att barnen blivit osäkra, otrygga och känt sig svikna en tid framöver. Förskollärarna sa att lämningen skulle gå relativt fort och att föräldrarna kunde ringa sedan och höra hur det går. Anna (förskollärare) är tydlig med att säga till föräldern att de inte låter barnet vara ledset i flera timmar utan då ringer pedagogen hem om barnet är otröstligt. Karin (förälder) uttryckte att det var skönt att höra ifrån sin förskola att pedagogerna ringer om barnet är långvarigt ledset. På alla fyra förskolor uppmanade pedagogerna föräldrarna att göra en trygghetsbok till sina barn. Det är en bok med bilder på dem personer och de saker som barnet tycker om. Många barn brukar finna trygghet och glädje i den boken men det finns också barn som börjar gråta när de tittar i den för då känner de saknaden extra tydligt.

Föräldrakontakt

När barnet ska börja i förskolan kontaktar de intervjuade förskollärarna föräldrarna med ett välkomstkort med information om första dagen där det står tid och telefonnummer till förskolan. På Lenas (förskollärare) och Malins (förskollärare) förskolor skickades det även ut ett välkomstkort till barnen. På Malins förskola fick föräldrarna också utförlig information om hur en dag på förskolan ser ut och hur inskolningen skulle gå till. På Saras (förskollärare) förskola hade de även ett öppet hus för föräldrar som skulle skola in sina barn till hösten då de kunde komma och titta runt i förskolans lokaler. Vad det gäller de intervjuade föräldrarna blev Karin (förälder) uppringd av förskolan medan Maria (förälder) tog kontakt själv. Maria (förälder) brukade ofta gå förbi förskolan och passade då på att prata om inskolningen, hon tror de brukar höra av sig i vanliga fall. Maria (förälder) fick även ett papper från chefen med information om hur barnet får vistas där med tanke på arbetstider och en undran om barnet hade någon särskild kost. Hon fick också veta att inskolningen ofta pågick i 3-5 dagar. Stina (förälder) fick ett brev med tid som de skulle vara där. Stina (förälder) och Karin (förälder) kommer inte ihåg om de fick veta hur länge inskolningen skulle pågå innan den började.

Alla fyra förskollärarna menar att samarbetet med föräldrarna är en förutsättning för att barnet ska bli tryggt i förskolan. Lena (förskollärare) menar att det är pedagogens ansvar att se till att det fungerar. Både Lena (förskollärare) och Anna (förskollärare) säger att personkemin måste stämma mellan den pedagog som skolar in och föräldrarna till barnet. Det finns alltid möjlighet att byta inskolningspedagog om det skulle behövas. Förskollärarna säger att de lägger mycket tid på att skapa kontakt med föräldrarna och att samtala och lyssna till dem. De uppmanar också föräldrar till att fråga mycket. Lena (förskollärare) menar samtidigt att fokus ska vara på barnet, pedagogen ska visa intresse för barnet och även tänka på att inte prata över huvudet på barnet. Anna (förskollärare) påpekar att de har ett uppföljningssamtal efter inskolningen där föräldrarna får möjlighet att berätta hur de upplevt inskolningen och om det är något som föräldrarna vill ta upp då. Alla tre föräldrarna upplevde att de kunde prata med förskollärarna om det var något de funderade över. Stina (förälder) menar att hon även vill kunna prata med pedagogerna om det har hänt något speciellt hemma då kan pedagogerna förstå om barnet inte är som vanligt. Maria (förälder) och Stina (förälder) upplevde inte att de haft anledning att ta upp någonting med pedagogerna. Karin (förälder) däremot tog upp något hon tyckte var viktigt och pedagogen lyssnade men gjorde inte som Karin uttryckte. Så här förklarade Karin (förälder) situationen:

De sa att alla barn får sova när de är trötta men det tycker inte jag att han fick utan bara de gnälliga och skrikiga barnen och han visar inte sin trötthet så och jag tycker inte att han fick den sömn han behövde. Jag tog upp det några gånger och jag fick samma svar varje gång, att alla barn får sova när de är trött, men det var inte så.

Upplevelser

Alla de fyra intervjuade förskollärarna anser det vara spännande med inskolningar, att få möta nya barn och deras familjer. Sara (förskollärare) menar att hon lägger ner mycket tid på att knyta en kontakt med den nya familjen och att lyssna på dem. Lena (förskollärare) menar att man aldrig vet hur det kommer att fungera i förväg. Anna (förskollärare) och Malin (förskollärare) uttrycker att de har lite blandade känslor inför inskolningar, det är övervägande positivt men nämner även att det förekommer svåra inskolningar där de tycker synd om barnen och känner med dem. De intervjuade föräldrarna uttrycker också att det kändes spännande när deras barn skulle börja på förskolan. Maria (förälder) hade hört så mycket gott om förskolan och personalen så hon var bara positivt inställd både före och efter inskolningen. Karin (förälder) hade lite blandade känslor inför inskolningen och uttryckte att det kändes som ett stort steg att lämna ifrån sig sitt barn och börja arbeta. Hon hade inte tänkt så mycket på inskolningen innan utan bara på förskolan. Under inskolningen hann Karin tveka och fundera om det var rätt att ha sitt barn i förskolan eftersom hennes barn var sjuk flera gånger under inskolningen så den drog ut på tiden. Hon uttryckte att när inskolningen väl var klar kändes det bra. Stina (förälder) längtade till att hennes barn skulle få börja, dels för att hon tyckte att barnet behövde leka med andra än syskonet och för att inskolningen skulle hinna bli klar innan hon började studera.

Anna (förskollärare) menar att när ett nytt barn ska börja i förskolan så förbereds de befintliga barnen i gruppen genom att pedagogerna berättar att det kommer ett nytt barn samt ger barnet en plats i samlingen och en hylla i hallen. Lena (förskollärare) påpekar också att de berättar för barngruppen när det ska komma nya barn. Sara (förskollärare) säger att alla pedagoger i förskolan får reda på att det kommer ett nytt barn så att de kan komma och hälsa på den nya familjen. Alla fyra förskollärare menar att den ordinarie verksamheten till viss del blir påverkad under inskolningar. Malin (förskollärare) menar att de fokuserar på att få trygghet i barngruppen och då får aktiviteterna vänta. Anna (förskollärare) säger att tanken med tredagars inskolning är att verksamheten ska pågå som vanligt men det är inte riktigt så. Det beror på barnet/barnen som kommer om de är ledsna. Då kan det smitta av sig till de barn som nyligen blivit klara med sin inskolning och de kan återuppleva separationen och blir ledsna på nytt. De befintliga små barnen påverkas också av att det kommer in nya människor, föräldrar och barn som skolas in i verksamheten. Sara (förskollärare) påpekar också att det kan vara lite svårt för de befintliga barnen när det är många nya vuxna i lokalerna. De brukar försöka se till att de har många pedagoger som kan hjälpas åt genom att gå undan med nyinskolade barn som inte hunnit bli riktigt trygga. På Lenas (förskollärare) förskola går de befintliga barnen ut till en början när det kommer nya barn. Ganska snart försöker de återgå till rutinerna igen men anpassar verksamheten genom till exempel ha lite kortare samlingar så de nya barnen orkar med. Anna (förskollärare) menar att det händer ibland att de befintliga barnen kan uppleva svartsjuka när det kommer nya barn men det brukar lösa sig. Därför uttrycker Anna att de är nogga med att alla pedagoger är delaktiga i inskolningen. Malin (förskollärare) uttrycker också

att alla pedagogerna på avdelningen ska vara delaktiga i inskolningen så att barnet inte binder upp sig till bara en pedagog.

Maria (förälder) uttrycker att det var mycket positivt att pedagogerna tog sig tid att berätta hur dagen varit, om barnet ätit och sovit bra och om barnet varit glad eller ledsen. Samtidigt påpekar hon att personalen bör vara tydlig och informera mycket när det kommer föräldrar med första barnet. Föräldrarna kan ofta vara som ett blankt papper och inte ha en aning om vad man gör på förskolan menar hon. Karin (förälder) anser att pedagoger som arbetar med små barn raskt ska kunna vända en situation när barnet är ledset för att barnet ska bli nöjt igen. Hon vill att pedagogen ska ha en känsla för varje barn och vara lyhörd. Stina (förälder) menar att pedagogen ska vara som en extraförälder och hjälpa barnet när det behövs och alltid finnas till hands under förskolevistelsen.

Sammanfattningsvis visar resultatet att det varierar vilka inskolningsmodeller som används och alla de intervjuade förskollärarna uttrycker att de är flexibla och anpassar sig efter barnet. Det primära för alla informanter är att skapa trygghet för barnet och dess familj. Samtliga av de intervjuade förskollärarna uttrycker att samarbetet med familjen är av stor betydelse för att barnet ska bli tryggt i förskolan. Inskolningar är en stor händelse för barnet med familj men även för förskollärarna och de befintliga barnen då verksamhetens rutiner kan se annorlunda ut under inskolningsperioden.

Diskussion

Här kommer vi utifrån det redovisade resultatet diskutera och tolka vårt resultat utifrån vårt syfte och undersökningsfrågor som är att undersöka hur förskollärarna i förskolan väljer att utföra inskolningen. Ett annat syfte är vad de anser att inskolningen har för betydelse för det enskilda barnet, barngruppen och familjen. Vi kommer att diskutera det med hjälp av litteraturen som finns i bakgrunden samt bidra med våra egna tolkningar av resultatet.

Metoddiskussion

Vi valde att vara två som utförde intervjuerna för att kunna hjälpas åt med eventuella följdfrågor. Trost (2010) anser att när man är två som intervjuar kan det hända att den som blir intervjuad kan känna sig i underläge och det kan påverka hur den intervjuade uttrycker sig. Den kanske inte vågar säga sin mening då. Vi försökte att väga upp det genom att vara i en van miljö för dem. Enligt Trost (2010) har de som inte är vana att intervjuas en förmåga att vilja ställa för många frågor, de vill veta allt. När vi började utforma frågor var det många frågor och vi fick sålla ordentligt innan vi tyckte att det var ett lagom antal och rätt kvalitet på frågorna.

Vid våra intervjuer får vi bara fram de här personernas åsikter, det behöver inte alls representera hur det ser ut för andra. Vi är medvetna om att de intervjuade kan svara på ett sätt som får dem att framstå i bättre dager men vår upplevelse var att alla svarade ärligt och trovärdigt vid intervjuerna. Vår tolkning av svaren kanske inte är det som informanten försökte uttrycka men vi har försökt att tolka det så sanningsenligt som möjligt utifrån det som sagts. Det skulle ha varit intressant att se om föräldrar och förskollärare på samma förskola uppfattar inskolningen likadant men vi anser att det kan vara känsligt att uttala sig om det finns meningsskiljaktigheter. Därför anser vi att de svar vi fått fram nu är ärligare och rakare. Till en början var vårt val av informanter tre förskollärare och två föräldrar men vi ansåg att det blev för tunt material så vi valde att utöka med två informanter till. Totalt har vi efter justeringen fyra förskollärare och tre föräldrar.

Resultatdiskussion

Resultaten visar att samtliga av de intervjuade både förskollärare och föräldrar anser att tryggheten är det viktigaste med inskolningen. Det är något som tycks vara självklart även för oss att trygghet är det som man vill uppnå med inskolning. Om barnet inte känner sig trygg i förskolan kan de få svårare att samspela med andra barn och vuxna enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012). Det vi ställer oss frågande till är de modeller av inskolning som är under en kort period som till exempel Marias barns inskolning som varade under fem dagar. Hinner barnet uppnå trygghet då? Med tanke på de svar vi har fått av Maria har det inte varit några som helst problem för hennes barn att vara utan föräldrarna i förskolan redan efter tre dagar. Vår tolkning av detta är att Marias barn snabbare kunde uppnå trygghet eftersom det känner igen förskolan sedan tidigare då de går förbi förskolan varje dag och även har stannat till för att prata med pedagogerna. Anna (förskollärare) uttrycker också att tredagars inskolning kan vara för lite för små barn efter att ha testat det under en kort period. Samtidigt blir antalet sammanlagda timmar i förskolan inte mycket mindre än vad det blir i den traditionella inskolningen som Karin hade med sitt barn. De var där max tre timmar per dag under två veckor och varken åt eller sov där till skillnad från tredagars inskolning då de är där ungefär

fem timmar per dag och då hinner barnet få en mer sammahängande vistelse och få äta och sova. Karin (förälder) uttryckte att hon hade önskat att hennes barn fått möjlighet att äta och sova under inskolningsperioden för att se att det fungerade innan hon började arbeta. Stinas barn tillbringade bara någon timme de första dagarna i förskolan för att sedan utökas. Vi anser att även om dagen är kort som det var för Karins barn bör barnet få ta del av mat och sov situationer. Fördelen med korta dagar skulle kunna vara att barnet kanske inte hinner bli lika trött som vid längre dagar. Enligt Carlberg, Granberg och Lindfors (2012) bör inskolningen helst vara en timme de första dagarna för att sedan ökas. Detta för att barnet ska få en positiv uppfattning om förskolan och hinna bearbeta alla nya intryck. ”Det viktigaste för barnet är att känna sig trygg och knyta an till någon - inte att uppleva allt som sker under en dag i förskolan.” (Carlberg, Granberg och Lindfors 2012 s.20). Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) menar att det är viktigt att barnet får komma in i rutinerna, samtidigt påpekar de att små barn inte har samma tidsuppfattning som äldre barn, därför är korta dagar att föredra. Det här med tidsuppfattningen är något som Anna (förskollärare) också nämner. På Annas förskola har de barn som skolas in mycket korta dagar från fjärde dagen när föräldern har gått därifrån för att barnet ska förstå kopplingen mellan lämning och hämtning.

När vi har sökt efter forskning som visar vilken modell som är bäst för barnet har vi inte funnit någon. Vi upplever det som märkligt att vi inte funnit några studier om inskolningsmodeller eftersom de anses vara viktiga och det planeras mycket inför dessa. Inskolningar kan också se otroligt olika ut idag med allt ifrån tre dagar till två, tre veckor. Det första mötet med förskolan bör skapa trygghet för det lilla barnet samt lägga grunden för att utveckla samspel med andra barn och vuxna. De intervjuade förskollärarna har utarbetat egna sätt att skola in barn i förskolan. Som exempel har Anna (förskollärare) berättat att på deras förskola har pedagogerna kombinerat föräldraaktiv tredagars inskolning men den traditionella inskolningen på två veckor. Eriksson (2010) menar att det inte är modellen som är det primära vid inskolning utan att föräldrar och barn får känna trygghet i förskolan. Eriksson (2010) menar också att inskolningen kan göras på många sätt och att det är vanligt att varje förskola utformar sin egen modell. Ingen av förskollärarna i vår undersökning hade kvar den traditionella inskolningen som vanligen består av två veckor med korta stunder varje dag i förskolan. Istället har de valt att barnen tillsammans med sina föräldrar ska vara där en stor del av dagen. På det sättet får barnen en sammanhängande vistelse och kan lättare finna trygghet när de har sina föräldrar närvarande och föräldrarna blir delaktiga i verksamheten. Malin (förskollärare) påpekar att det ska vara en positiv upplevelse att vara i förskolan. Vi tolkar det som att barnen har det som Bowlby och Ainsworth kallar för en trygg bas under inskolningen i förskolan. Barnen kan utforska förskolan med den trygghet de känner i att föräldern finns där som en trygg hamn dit de kan återvända när de känner sig osäkra.

Resultatet visar även att det har blivit vanligare med gruppinskolning på de förskolor vi besökt. I förskolan arbetas det mycket i grupper och det kan då vara bra att arbeta gruppriktad redan under inskolningen menar Kihlbom, Lidholt och Niss (2009). En till fördel med gruppinskolningar uttrycker Sara (förskollärare) och Malin (förskollärare) är att föräldrarna lär känna varandra under inskolningen. Lena (förskollärare) menar också att föräldrarna vågar prata och ställa frågor på ett annat vis när de är flera där samtidigt. Å andra

sidan kan gruppinskolningen föra med sig att det blir många nya vuxna för barnet med alla närvarande föräldrar menar Anna (förskollärare). Vi håller med Anna att det kan bli en konstig situation för det försiktiga barnet när det är många okända i rummet.

Vid gruppinskolning ställer det höga krav på pedagogerna att de kan se varje barn och att lära känna det enskilda barnets behov menar Broberg, Hagström och Broberg (2012). Det här är något som vi har tänkt på, går det att se alla nya barns behov i en grupp och samtidigt finnas där för de befintliga barnen? Malin (förskollärare) påpekar att barnens behov syns om pedagogen är uppmärksam. Det här är något som alla tre föräldrarna i undersökningen uttrycker vikten av, att pedagogerna har sett och lärt känna just deras barn. Föräldrarna vill att pedagogerna ska veta vilka behov deras barn har och hur barnen visar dem. Stina (förälder) påpekar även att hon vill kunna berätta om det har hänt något speciellt hemma så att pedagogerna blir medvetna om det och kan förhålla sig till det. Kihlbom, Lidholt och Niss (2009) menar också att det är viktigt för barnets utveckling att anknytningspersonen kan förstå barnets behov. Då anser vi att det ligger på pedagogernas ansvar att se barnets behov eftersom det är dem som är de närmsta anknytningspersonerna när barnet är i förskolan. Valet av gruppinskolning på de här förskolorna baserades ofta på att det går fortare att skola in många barn samtidigt. Den ordinarie verksamheten kan då fortare komma igång men ett par av förskollärarna har då sett de ovan nämnda vinsterna av det.

Resultatet visar att de här förskollärarna vill ha en god föräldrakontakt som tolkas vara ett samarbete och kommunikation. Föräldrarna uttrycker också att kommunikationen är viktig men har pedagoger och föräldrar lika förväntningar på vad kommunikationen ska innehålla? Det som de intervjuade föräldrarna uttrycker som viktigast är det basala behoven. Maria (förälder) menar att hon uppskattar att pedagogen berättar hur dagen varit och några ord om just hennes barn. Har alla pedagoger möjlighet att se alla barn så att de kan förmedla något till föräldrarna? Vi anser det som ganska svårt med tanke på de stora barngrupperna samt pedagogernas arbetstider. Hur löser man det eftersom det är av stor betydelse för föräldrarna? Niss och Söderström (2006) påpekar också vikten av att framföra några ord om barnet till föräldrarna. Det skapar förtroende när föräldern vet att pedagogen sett deras barn. Karin (förälder) och Stina (förälder) kommer inte ihåg om de fick informationen om hur lång inskolningen skulle vara innan den påbörjades. Vi anser det viktigt att få veta hur länge inskolningen ska pågå nu när det ser så olika ut så att familjen hinner förbereda sig ordentligt. Ekström, Garpelin och Kallberg (2008) visar att äldre barn som blivit förberedda på verksamheten kan ha lättare inskolningar. Vi anser att det även borde gälla små barn, om barnen och deras föräldrar vet vad som väntar så borde det vara lättare att känna trygghet och det kan underlätta inskolningen.

När barnet ska börja i förskolan sände tre av de intervjuade förskollärarna ut kort med dag och tid för första dagen medan den fjärde förskolläraren sände ut ett mer detaljerat brev. Vi anser att missförstånd kan undvikas om det ges tydlig information. Som exempel när Karin (förälder) antog att hon kunde börja arbeta det datum hon sökt förskoleplats ifrån. Hade det funnits information på kommunens hemsida angående inskolning så hade kanske inte missförståndet uppstått. Därför anser vi att det skulle vara praktiskt för föräldrarna att få mera information innan barnet börjar i förskolan och inte när inskolning väl har börjat som har skett

på de flesta av de här förskolorna. Carlberg, Granberg och Lindfors (2012) menar att det är viktigt att planera inskolningen väl samt meddela föräldrarna i god tid hur inskolningen ska gå till. Genom att samtala med föräldrarna före inskolningen om deras barn och om förskolans rutiner så får föräldrarna en större förståelse om förskolans verksamhet samt att föräldrarna känner att någon uppmärksammar deras barn menar Broberg, Hagström och Broberg (2012). Vi anser också att det borde underlätta om föräldrarna får information om hur första dagen ser ut, hur lång inskolningen är samt vilken barngrupp barnet ska börja i. Det borde också finnas information om behovet av extrakläder, regnkläder, blöjor samt att kläderna ska märkas. Detta för att det är före inskolningen föräldrarna kanske har mest tid att ordna allt.

Vi har även tittat på flera kommuners hemsidor för att se vad förskolorna skriver om inskolning. Ett fåtal förskolor hade relevant information till föräldrar vad de har för tankar med inskolningen samt hur den var upplagd. Kanske behövs det inte någon information innan inskolningen som vi vill påstå? Vår tolkning av resultatet visar att de intervjuade föräldrarna verkar nöjda med sina inskolningar, eller kan det vara så att föräldrarna litar helt på förskolan och följer deras rutiner utan att ifrågasätta? Resultatet visade att Karin i efterhand hade önskat att hennes barn fått äta och sova under inskolningsperioden men det var inget hon tog upp med pedagogerna. Det kan vara så att föräldrar litar mer på pedagoger än på sin egen föräldraroll vad som är bäst för barnet. Om pedagogerna som i det här fallet förstärker med att de har arbetat så i 40 år blir det nog svårt att säga emot. Skolverket (2013b) visar en undersökning gjord på barnfamiljer under år 2012. Den visar att 95 procent av de medverkade var nöjda med dagens förskola och kände trygghet i den. Vi anser att föräldrar idag inte har så stora val, de måste lita på förskolan då det normala i dagens samhälle är att båda föräldrarna studerar eller arbetar och barnet börjar ofta i förskolan redan vid ett års ålder. Hur påverkar det de små barnen? Enligt Broberg, Hagström och Broberg (2012) kan små barn vara känsliga för separationer ifrån sina närmsta anknytningspersoner. Här har pedagogen ett stort ansvar att se till att det lilla barnet har någon att knyta an till.

De intervjuade förskollärarna nämner att föräldrarna ska känna sig välkomna. Hur välkomnande är förskolan för föräldrar? Markström (2007) påpekar att utformningen av hallen i de flesta förskolor inte ger ett välkomnande intryck till föräldrar. Där saknas krokar till vuxna kläder och det finns skoöverdrag, en tolkning kan då vara att föräldrar inte bör stanna där så länge utan bara lämna sitt barn och gå. Förskollärarna i vår undersökning påpekar att föräldrarna får hälsa på om de vill före inskolningen. Gör föräldrarna det eller behövs det en inbjudan för att de ska känna sig välkomna? Maria (förälder) hälsade på innan men då hade hon kontakter där sedan tidigare. Karin och Stina var inte och hälsade på före inskolningen. Resultatet av vår undersökning visar att i de flesta fall är det upp till föräldrarna om de vill komma och hälsa på och få information innan inskolning. Det kan vara så att pedagogerna tar för givet att alla känner till förskolans verksamhet och dess rutiner. Vi anser att det inte borde vara föräldrarnas ansvar när pedagogerna i förskolan uttrycker att det är viktigt med föräldrakontakten. Det kan ju vara så också att föräldrarna upplever att de inte har någon insyn i förskolan att de stör om de vill komma tidigare.

Återigen det centrala i vårt resultat är tryggheten, och vad är trygghet? De intervjuade förskollärarna säger att en bra relation till föräldrarna skapar trygghet hos barnet och de

uppmannar föräldrar att ringa om de är oroliga efter en besvärlig lämning. Ringer alla oroliga föräldrar, de kanske känner sig fåniga som hör av sig eller är rädda att de stör? Ett annat sätt skulle kunna vara att förskolan istället meddelar genom ett kort sms att det går bra. Då får även de föräldrar som inte vågar ringa bekräftelse, kanske det skapar trygghet snabbare både hos föräldrar och barn. Föräldrarna ser att det är någon som bryr sig om barnet och vet hur det mår. Eller kan det vara så att det är för tidskrävande för pedagogerna att skicka ett meddelande? Lieberman (1996) menar att föräldrakontakten är viktig och goda relationer mellan föräldrar och pedagoger kan göra att föräldrarna känner trygghet och det smittar av sig på barnet. Vi anser att det kan vara ett enkelt sätt att undvika onödig otrygghet.

Resultatet visar även att det är en omställning för verksamheten när det sker inskolningar. De befintliga barnen i förskolan får delvis ändrade rutiner för att verksamheten anpassas för de nya barnen. Sara (förskollärare) berättar att de nyinskolade barnen kan få gå undan med en pedagog för att de inte ska återuppleva känslan av separation. Lena (förskollärare) menar att de befintliga barnen går ut i början när det kommer nya barn och sedan kortar de ner till exempel samlingen för att de nya barnen ska orka med. De nya barnen får en möjlighet att upptäcka förskolan i lugn och ro när de andra barnen är ute vilket Broberg Hagström och Broberg (2012) menar är viktigt. Broberg et al. (2012) menar också att de nyinskolade barnen behöver mycket tid med pedagogen. Hur upplevs det här för de befintliga barnen, kan de känna sig utanför när ”deras” pedagoger är upptagna med de nya familjerna? Det är en svår avvägning.

Sammanfattande diskussion

Syftet med undersökningen var att ta reda på hur inskolningen går till och vilken betydelse den har i några förskolor och för några föräldrar och anser att vi har fått syftet och våra frågeställningar besvarade. Eftersom det är en studie gjord på några få föräldrar och förskollärare så representerar inte resultatet hur det ser ut i alla förskolor. Det som framkommit är oavsett vilken inskolningsmodell förskolan väljer så är pedagogerna flexibla och anpassar inskolningen för det enskilda barnet. Det har även visat sig att samtliga informanter har uttalat sig om att en god kontakt mellan pedagoger och föräldrar är en förutsättning för att uppnå trygghet för barnet och familjen. Det som ändå förvånar oss är att inskolningen som är en del av verksamheten kan se olika ut och att det inte verkar finnas några riktlinjer för hur en inskolning ska gå till. Varför finns det inga riktlinjer och varför har vi inte funnit några studier om inskolning när den anses vara viktig och tar mycket tid av verksamheten? Resultatet har visat att endast en av de tillfrågade förskollärarna och föräldrarna hade god information inför inskolningen. De intervjuade förskollärarna hade alla inskolningsmodeller där föräldrarna förväntades vara aktiva under inskolningsperioden. Det ser vi som positivt med tanke på Bowlbys och Ainsworths ”trygga bas” där barnen med hjälp av den trygghet de känner i föräldrarna kan utforska förskolan och gå tillbaka till föräldrarna när de känner otrygghet. Detta arbete skulle kunna bidra med att förtydliga vikten av inskolning. Om det ges en tydlig information inför inskolningen skulle det kunna skapa trygghet i ett tidigare skede, ge mer tid till barnet under inskolningen samt bidra till en start för en god föräldrakontakt. Vi efterfrågar vidare forskning hur den optimala inskolningen ska

utformas med fokus på barnet, barngruppen och familjen. Vi anser att inskolningen är grunden för en bra start i förskolan och den behöver diskuteras och reflekteras över.

Litteraturförteckning

Allmänna barnhuset (2007). *Att knyta an, en livsviktig uppgift: om små barns anknytning och samspel*. (Omarb. uppl.) Stockholm: Allmänna Barnhuset.

Bowlby, J. (1994). *En trygg bas: kliniska tillämpningar av bindningsteorin*. Stockholm: Natur och kultur.

Bowlby, R. (2007). Babies and toddlers in non-parental daycare can avoid stress and anxiety if they develop a lasting secondary attachment bond with one carer who is consistently accessible to them. *Attachment & Human Development*, 9(4), 307-319.

Broberg, M., Hagström, B. & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & Kultur.

Brodin, M. & Hylander, I. (1998). *Att bli sig själv: Daniel Sterns teori i förskolans vardag*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.) Malmö: Liber.

Carlberg, C., Granberg, A. & Lindfors, H. (2012). *Småbarnens egen läroplan: Lpfö 98/10 tolkad utifrån 1-3 åringars behov*. Solna: MacBook.

Commodari, E. (2013). Preschool Teacher Attachment, School Readiness and Risk of Learning Difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(1), 123-133.

Dencik, L., Bäckström, C. & Larsson, E. (1988). *Barnens två världar*. Solna: Esselte studium.

Ekström, K., Garpelin, A & Kallberg, P. (2008). Övergångar under förskoleåren som kritiska händelser för barnet, föräldrarna och verksamheten – en forskningsöversikt. *Tidskrift för lärarutbildning och forskning*. 15 (1), 45-61.

Ellneby, Y. (1999). *Om barn och stress: och vad vi kan göra åt det*. Stockholm: Natur och kultur.

Eriksson, M. (2010). *En bra start: om inskolning och föräldrakontakt i förskolan*. Stockholm: Lärarförbundets förlag.

Hagström, B. (2010). *Kompletterande anknytningsperson på förskola*. Diss. Lund : Lunds universitet, 2010. Malmö.

Halldén, G. (red.) (2007). *Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson.

Hårsman, I. (1994). *Dagliga separationer och tidig daghemsstart: en jämförande studie av små barns separationsreaktioner, interaktionsmönster, anpassning och allmänna utveckling under de fem första månaderna på ett daghem = [Daily separations and early entry into day care]*. Diss. Stockholm : Univ.. Stockholm.

Kihlbom, M., Lidholt, B. & Niss, G. (2009). *Förskola för de allra minsta: på gott och ont*. Stockholm: Carlsson.

Lieberman, A.F. (1996). *Småbarnsliv: den känslomässiga utvecklingen mellan 1 och 4 år*. Stockholm: Natur och kultur [i samarbete med] Rädda barnen.

Lind, L. (1995). *Närhet, känslor, utveckling: om samspel pedagoger - barn- föräldrar*. (1. uppl.) Stockholm: Liber utbildning.

- Lindahl, M. (1995). *Inläring och erfärande: ettåringars möte med förskolans värld = [Experience and learning] : [one-year old children's encounter with the world of pre-school]*. Diss. Göteborg : Univ., 1996. Göteborg.
- Løkken, G., Haugen, S. & Røthle, M. (red.) (2006). *Småbarnspedagogik: fenomenologiska och estetiska förhållningssätt*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Markström, A.M. (2007) *Hallen – en plats i skärningspunkten mellan privat och offentligt/G. Halldén, Den moderna barndomen och barns vardagsliv*. Stockholm: Carlsson.
- Niss, G. & Söderström, A. (2006). *Små barn i förskolan: den viktiga vardagen och läroplanen*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Pramling Samuelsson, I. (1993). *Barnomsorg för de yngsta: en forskningsöversikt*. (1. uppl.) Stockholm: Socialstyr.
- Sandberg, A. & Vuorinen, T. (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. (1. uppl.) Stockholm: Liber.
- Simonsson, M. & Thorell, M. (2010). Att börja på förskolan. Exempel på barns sociala samspelsprocesser under inskolningen. *Educare- vetenskapliga skrifter*. :1, s. 53-72
- Skolverket (2013a). *Barn och personal i förskolan hösten 2012*. Enheten för utbildningsstatistik. Dnr 71-2013:28
- Skolverket (2013b). *Föräldrars val och inställning till förskola och fritidshem*. Resultat från föräldraundersökningen 2012. Stockholm. Skolverket.
- Skolverket (2005). *Kvalitet i förskolan: allmänna råd och kommentarer*. Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2010a). *Läroplan för förskolan Lpfö 98*. ([Ny, rev. utg.]). Stockholm: Skolverket.
- Skolverket (2010b). *Perspektiv på barndom och barns lärande: en kunskapsöversikt om lärande i förskolan och grundskolans tidigare år*. Stockholm: Skolverket.
- Sommer, D. (2005). *Barndomspsykologi: utveckling i en förändrad värld*. (2., rev. [och utök.] utg.) Hässelby: Runa.
- Sträng, M.H. & Persson, S. (2003). *Små barns stigar i omvärlden: om lärande i sociokulturella samspel*. Lund: Studentlitteratur.
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Sveriges utbildningsradio (2007). *Barns väg till trygghet: steg för steg genom förskolan*. Stockholm: Sveriges utbildningsradio (UR).
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. (4., [omarb.] uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Wessman, C. (2010). *Välkommen till förskolan*. (1. uppl.) Stockholm: Natur & kultur.

Winnicott, D.W. (1998). *Barnet, familjen och omvärlden*. (2. utg.) Stockholm: Natur och kultur.

Internetadresser:

www.alvkarleby.se

www.gavle.se

www.ockelbo.se

www.sandviken.se

Bilagor

Här kommer mailet som vi skickade tillförskollärarna som bilaga 1, intervjufrågor till förskollärare som bilaga 2 och intervjufrågor till föräldrar som bilaga 3.

Bilaga 1

Hej!

Vi är två studenter som studerar till förskollärare på Högskolan i Gävle. Under den här terminen kommer vi att skriva ett examensarbete angående inskolning. Vi kommer att utföra intervjuer med några förskollärare för att få deras syn på inskolningen. Vi vill gärna ha kontakt på någon på er förskola för att prata om detta viktiga område. Intervjuerna kommer att utföras på er arbetsplats på en tid som passar er under v.34-35.

Vi räknar med att intervjuerna tar cirka 30 minuter. Det är frivilligt att delta i intervjuerna och de intervjuade blir anonyma både till namn och förskola. Ni kan när som helst välja att avbryta er medverkan. Samtalet kommer att spelas in med ljudupptagning och det inspelade materialet kommer att raderas så fort examenarbetet är klart. Examensarbetet kommer att publiceras i DIVA.

Om ni har några frågor kan ni höra av er till oss.

Lisa Andersson

Katarina Berglund

xxxxxxx@hig.student.se xxxxxxx@hig.student.se

Med vänliga hälsningar Katarina Berglund och Lisa Andersson.

Handledare: Elisabeth Björklund

Högskolan i Gävle, Akademin för utbildning och ekonomi.

Bilaga 2

Intervjufrågor till förskollärare

Hur många år har du arbetat inom förskolan?

Vilken utbildning har du?

Vilken ålder har du arbetat mest med?

Hur sker den första kontakten med den nya familjen?

Vilken information får föräldrarna innan inskolning?

Hur många pedagoger är ansvariga för barnet under inskolningen?

Hur går er inskolning till?

Har du varit med om någon annan modell?

Hur har ni kommit fram till hur er inskolning ska se ut?

Hur skapar ni en god föräldrakontakt?

Hur påverkas den ordinarie verksamheten under inskolningen?

Hur gör ni för att tillmötesgå tidigare inskolade barns behov under inskolningen?

Vad vill ni uppnå med inskolningen?

Vad anser du är det viktigaste för barnet när det gäller inskolning?

Vilken information vill ni ha om det nya barnet?

Hur känner du inför inskolningar?

Hur kan ni tillgodose barnets behov innan ni lärt känna varandra ordentligt?

Har ni något tips till föräldrarna att tänka på vid lämningar?

Bilaga 3

Intervjufrågor till föräldrar

Hur gammal är du?

Hur många inskolningar i förskolan har du upplevt?

Vilken ålder hade barnet vid inskolningen?

Vad är viktigaste för valet av förskola enligt dig?

Hur har den första kontakten med förskolan gått till?

Vilken information har du fått innan inskolningen ifrån förskolan?

Hur har inskolningen gått till?

Är det något du skulle vilja förändra med inskolningen?

Vem bestämde hur inskolningen skulle utformas?

Hur många pedagoger var ansvariga för inskolningen?

Hur kan pedagogen få ditt förtroende?

Vad anser du är det viktigaste med inskolningen av ditt barn?

Hur kände du inför inskolningen?

Hur kände du efter inskolningen?

Vad vill du att pedagogen ska veta om ditt barn innan du lämnar?

Fick du något tips hur du skulle göra när du lämnade ditt barn?

Hur ska en bra pedagog vara enligt dig?

Hur gjorde du om du kände att det var något du ville ta upp med pedagogen?

Tillmötesgick pedagogen dina eventuella önskemål?